

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ลำไยเบี้ยวเขียวลำพูน

ทะเบียนเลขที่ สช 60100093

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครอง
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ลำไยเบี้ยวเขียวลำพูน คำขอเลขที่ 59100137
ทะเบียนเลขที่ สช 60100093 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 18 สิงหาคม 2559

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. 2560

ว. ก.

(นายทศพล หังสุบุตร)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ลำไยเบี้ยวเขียวลำพูน

- (1) เลขที่คำขอ 59100137 ทะเบียนเลขที่ สช 60100093
- (2) วันที่ยื่นคำขอ 18 สิงหาคม 2559 วันที่ขึ้นทะเบียน 18 สิงหาคม 2559
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
2. เทศบาลตำบลหนองช้างคืน
3. สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
ที่อยู่ 1. เลขที่ 125 หมู่ 15 ตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
2. เลขที่ 198 หมู่ 2 ตำบลหนองช้างคืน อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
3. ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคาร B ชั้น 9
120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ
- (4) รายการสินค้า ลำไย

(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ลำไยเบี้ยวเขียวลำพูน (Lamphun Biaokhiao Longan) หมายถึง ลำไยพันธุ์เบี้ยวเขียวป่าเส้า ลักษณะผลกลม ผิวเปลือกขรุขระ สีน้ำตาลปนเขียว เนื้อมีสีขาวขุ่น แห้ง แน่น รสชาติหวานหอม เมล็ดสีดำมันกลมและแบนด้านข้าง ปลูกในพื้นที่ 6 ตำบลของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้แก่ ตำบลหนองช้างคืน ตำบลอุโมงค์ ตำบลเหมืองง่า ตำบลต้นธง ตำบลริมปิง และตำบลประดู่ป่า

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์ : เบี้ยวเขียวป่าเส้า

(2) ลักษณะทางกายภาพ

- ผล : ผลกลม ปลายผลป้านกลม เปลือกสีน้ำตาลปนเขียว
- ขนาด : เส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่ 25 มิลลิเมตรเป็นต้นไป
- เนื้อ : มีสีขาวขุ่น เนื้อแน่นแห้ง ไม่ฉ่ำน้ำ
- รสชาติ : หอมหวาน
- เมล็ด : เล็กกลมและแบนด้านข้าง สีดำเป็นมัน

(3) ลักษณะทางเคมี

- ค่าความหวาน : ไม่น้อยกว่า 16 องศาบริกซ์

กระบวนการผลิต

วัตถุดิบ

ลำไยเบี้ยวเขียวลำพูน เป็นลำไยพันธุ์เบี้ยวเขียวป่าเส้า มีลักษณะประจำพันธุ์ คือ กิ่งมีลักษณะกลม เปลือกลำต้นเรียบ ใบอ่อนสีเขียวปนเหลือง ใบแก่ด้านบนสีเขียวเข้ม ลักษณะใบเรียบ ปลายใบแหลม รูปร่างใบเป็นใบหอกกลับ ดอกมีสีครีมปนเหลือง ซึ่งเป็นกิ่งพันธุ์จากต้นลำไยที่ปลูกในพื้นที่ 6 ตำบล ของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้แก่ ตำบลหนองช้างคืน ตำบลอุโมงค์ ตำบลเหมืองง่า ตำบลต้นธง ตำบลริมปิง และตำบลประดู่ป่า

การเตรียมกิ่งพันธุ์

คัดเลือกกิ่งพันธุ์เบี้ยวเขียวป่าเส้า ที่ได้จากการตอนกิ่งพันธุ์จากต้นที่ออกดอกติดผลสม่ำเสมอและปลอดโรค เป็นกิ่งพันธุ์ที่สมบูรณ์ หรือมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางกิ่งไม้ต่ำกว่า 2.5 เซนติเมตร และมีรากออกสม่ำเสมอ

การปลูก

นำกิ่งพันธุ์ปลอดโรคที่เตรียมไว้ปลูกในหลุมปลูกที่มีความลึก 10-15 เซนติเมตร และนำดินผสมอินทรีย์วัตถุมาโรยกลบบริเวณโคนต้นให้มีฐานกว้าง 1 เมตร สูงจากพื้นดิน 30-50 เซนติเมตร เพื่อให้เกิดการระบายน้ำไม่ให้อุณหภูมิต้นลำไยในช่วงน้ำขึ้น ระยะการปลูก 4x4 เมตร หรือมากกว่าตามความเหมาะสมของพื้นที่

การดูแลรักษา

(1) การตัดแต่งกิ่ง แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะตัดแต่งกิ่งต้นอายุ 1-3 ปี ให้ตัดแต่งกิ่งที่ยังไม่ให้ผลผลิต จะตัดแต่งทรงต้นให้มีลักษณะเป็นทรงกลม และระยะตัดแต่งกิ่งต้นอายุ 4-10 ปี ให้ตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยว โดยตัดกิ่งกลางทรงพุ่มที่อยู่ในแนวตั้งออกจนเหลือตอกิ่งเพื่อเปิดกลางทรงพุ่มให้ได้รับแสงมากขึ้น และควบคุมระดับความสูงไม่เกิน 3 เมตร เพื่อสะดวกในการดูแลและเก็บเกี่ยวผลผลิต

(2) การให้น้ำ ให้น้ำสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

(3) การดูแลรักษาหลังการติดผล ตัดแต่งช่อให้มีผลเหลือต่อช่อ 60-70 ผล ใช้ไม้ค้ำกิ่งที่ติดผลเพื่อป้องกันกิ่งฉีกหักจากพายุลมแรง

การเก็บเกี่ยว

ลำไยเบี้ยวเขียวลำพูน จะให้ผลผลิตปีละ 1 ครั้ง คือ ในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน โดยเริ่มเก็บเกี่ยวได้ครั้งแรกเมื่อต้นลำไยอายุ 3 ปี จะเลือกเก็บช่อผลที่สุกแก่ ซึ่งมีลักษณะผลกลม สีของเปลือกน้ำตาลปนเขียว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่ 25 มิลลิเมตรเป็นต้นไป และเก็บเกี่ยวโดยการหักช่อผล

การบรรจุหีบห่อ

การบรรจุรายละเอียดบนบรรจุหีบห่อ ประกอบด้วยข้อความว่า “ลำไยเบี้ยวเขียวลำพูน” หรือ “Lamyai Biaokhiao Lamphun” หรือ “Lamphun Biaokhiao Longan”

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

บริเวณพื้นที่ 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองช้างคืน ตำบลอุโมงค์ ตำบลเหมืองง่า ตำบลต้นธง ตำบลริมปิง และตำบลประตูป่า ของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีลักษณะเป็นที่ราบเล็กๆ ประกอบด้วยที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบขั้นบันไดระดับต่างๆ ที่ราบเหล่านี้เกิดจากการทับถมของตะกอนที่แม่น้ำพามาในที่ราบลุ่มเป็นดินเหนียว ส่วนที่ราบขั้นบันไดเป็นดินร่วนหรือดินทราย รวมถึงเป็นที่ราบลุ่มในหุบเขาซึ่งมีลักษณะเป็นดินน้ำไหลทรายมูล คือ เป็นดินร่วนปนทรายที่เกิดจากตะกอนกรวด หิน ดิน ทราย อินทรีย์วัตถุที่น้ำพัดพามาทับถมในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ทำให้ต้นลำไยเจริญเติบโตได้ดี

ลักษณะภูมิอากาศ ในพื้นที่ปลูกลำไยเปี้ยวเขี้ยวลำพูน มีอากาศอบอุ่นเกือบตลอดทั้งปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 38.8 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดอยู่ที่ 12.0 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,706.7 มิลลิเมตร อีกทั้งจังหวัดลำพูนตั้งอยู่ในภาคเหนือ ซึ่งตามตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในเขตร้อนที่ค่อนข้างไปทางเขตอากาศอบอุ่นจังหวัดลำพูนมีสภาพอากาศแตกต่างกันอย่างเด่นชัด 3 ช่วงฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว

ด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ดังกล่าว เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกลำไยเปี้ยวเขี้ยวลำพูน ประกอบกับสภาพภูมิอากาศช่วงฤดูหนาวที่มีอุณหภูมิต่ำเหมาะสมต่อการแทงช่อดอกลำไย และสภาพภูมิอากาศตลอดทั้งปีไม่ผันผวน แต่อบอุ่นด้วยสภาพพื้นที่เป็นที่ราบหุบเขา มีปริมาณน้ำฝนต่ำ ทำให้ลำไยเปี้ยวเขี้ยวที่ปลูกในพื้นที่นี้มีความแตกต่างจากลำไยพันธุ์เปี้ยวเขี้ยวป่าเส้าในแหล่งพื้นที่อื่น ทั้งทางด้านลักษณะรูปร่าง และคุณภาพของลำไยมีเอกลักษณ์เฉพาะ คือ ผลใหญ่ แบนเปี้ยว เนื้อหนากรอบ สีขาวใส เมล็ดเล็ก รสหวาน กลิ่นหอม แตกต่างจากผลผลิตลำไยสายพันธุ์เปี้ยวเขี้ยวป่าเส้าที่ปลูกในแหล่งพื้นที่อื่น ซึ่งจะมีเนื้อบางและเมล็ดค่อนข้างใหญ่

ประวัติความเป็นมา

ลำพูนเป็นจังหวัดที่มีการปลูกและพัฒนาลำไยมาเป็นเวลากว่า 100 ปี ตั้งแต่รัชสมัยรัชกาลที่ 5 จากเรื่องเล่าสืบต่อมาว่า ขุนเข้ม ขำขันนท์ ซึ่งเป็นกำนันตำบลป่าขาม (ต่อมาเปลี่ยนเป็นหนองช้างคืน) เมืองลำพูน เป็นผู้นำลำไยเปี้ยวเขี้ยวจากเชียงใหม่เข้ามาปลูกในลำพูน โดยได้ขิมลำไยที่นำมาเลี้ยงต้อนรับคณะเจ้านายจากกรุงเทพฯ และตั้งใจในรสชาติ จึงได้นำเมล็ดมาปลูกที่บ้านหนองช้างคืน ตำบลป่าขาม ซึ่งถือว่าเป็นลำไยพันธุ์เปี้ยวเขี้ยวต้นแรกที่ปลูกในจังหวัดลำพูน ต่อมาเป็นที่รู้จักในชื่อ “ลำไยต้นหมื่นเพราะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 40-50 เหว่ต่อต้น จึงสร้างรายได้ให้กับเจ้าของถึงหมื่นกว่าบาทในฤดูกาลเดียวในปี พ.ศ. 2511

ชาวลำพูนนิยมปลูกลำไยไว้ในครัวเรือนเพื่อบริโภคมาแต่ในอดีต ลำไยถูกบรรจุไว้เป็นผลไม้สำคัญที่ขาดไม่ได้ในการจัดงานประเพณีสำคัญต่างๆ ของชาวลำพูน ปัจจุบันลำพูนเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ให้ผลผลิตลำไยสูงสุดในประเทศไทย ลำพูนจึงได้ชื่อว่า “เมืองแห่งลำไย” ดังคำขวัญประจำจังหวัดลำพูนที่ว่า “พระธาตุเด่น พระรอดขลัง ลำไยดัง กระเทียมดี ประเพณีงาม จามเทวีศรีหริภุญไชย” และได้มีการจัดงานเทศกาลวันลำไยลำพูนเป็นประจำทุกปีในเดือนสิงหาคม เพื่อเป็นการเผยแพร่ รวมถึงการอนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลำไยของจังหวัดลำพูนแก่นักท่องเที่ยว

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การปลูกและผลิตลำไยเปี้ยวเขี้ยวลำพูน ครอบคลุมพื้นที่ 6 ตำบล คือ ตำบลหนองช้างคืน ตำบลอุโมงค์ ตำบลเหมืองง่า ตำบลต้นธง ตำบลริมปิง และตำบลประตูป่า ของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน รายละเอียดตามแผนที่

(8) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุม ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
- (2) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้าที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ลำไยเบ็ญยเขียวลำพูน

(9) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) ลำไยเบ็ญยเขียวลำพูน ต้องปลูกในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น
  - (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตลำไยเบ็ญยเขียวลำพูน รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้
-

